

Το δελτίο αυτό εκπονήθηκε σε συνεργασία με το Συμβούλιο των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων της ΕΕ (CNUE).

1 Πως συντάσσεται η διάταξη τελευταίας βουλήσεως (διαθήκη, συνδιαθήκη, κληρονομική σύμβαση);

Η διάθεση περιουσίας λόγω θανάτου μπορεί να λάβει χώρα με τρεις τρόπους: α) με διαθήκη, η οποία μπορεί να συνιστάται σε συνδιαθήκη, την αποκαλούμενη «*unica carta*», μεταξύ των συζύγων· β) με μυστική διαθήκη που κατατίθεται στο δικαστήριο από τον διαθέτη ή τον συμβολαιογράφο, ή όταν δεν καταλείπεται καμία εκ των ως άνω διαθηκών, γ) με διανομή της περιουσίας σύμφωνα με το νόμο (εξ αδιαθέτου *διαδοχή*).

Με τη διαθήκη μπορεί να διατίθεται το σύνολο ή μέρος της περιουσίας. Το μέρος της περιουσίας που δεν καλύπτεται από τη διαθήκη διατίθεται σύμφωνα με τον νόμο. Η διαθήκη μπορεί να περιλαμβάνει διατάξεις καθολικής διάθεσης, οπότε ο διαθέτης εκχωρεί όλη την περιουσία του σε ένα ή περισσότερα άτομα (που αποκαλούνται κληρονόμοι), καθώς και διατάξεις διάθεσης μεμονωμένων περιουσιακών στοιχείων, οπότε τα πρόσωπα που κληρονομούν αποκαλούνται κληροδόχοι.

2 Πρέπει η διάταξη να καταχωρίζεται, και εάν ναι, πως;

Εντός δεκαπενθημέρου από την ημερομηνία σύνταξης της διαθήκης, ο συμβολαιογράφος συντάσσει δήλωση μεταγραφής και καταχωρίζει τη διαθήκη στη Διεύθυνση του Δημόσιου Μητρώου. Η μυστική διαθήκη κατατίθεται από τον διαθέτη ενώπιον δικαστή/κατώτερου δικαστή στο Δικαστήριο Εκουσίας Δικαιοδοσίας: επίσης, η μυστική διαθήκη μπορεί να κατατεθεί αυτοπροσώπως σε συμβολαιογράφο, ο οποίος πρέπει εντός τεσσάρων εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία κατάθεσης να την καταθέσει με τη σειρά του στο Δικαστήριο Εκουσίας Δικαιοδοσίας προς φύλαξη από τον γραμματέα του δικαστηρίου.

3 Υφίστανται περιορισμοί επί της ελευθερίας διάθεσης απία θανάτου (π.χ. νόμιμη μοίρα);

Ο Αστικός Κώδικας περιέχει διατάξεις για τη νόμιμη μοίρα. Πρόκειται για δικαίωμα κληρονομιάς επί της περιουσίας του θανόντος το οποίο προβλέπεται από τον νόμο για τους κατιόντες του θανόντος και τον/τη σύζυγο που επιζεί. Σύμφωνα με το άρθρο 616 του Αστικού Κώδικα, η νόμιμη μοίρα που προβλέπεται για όλα τα τέκνα, είτε η σύλληψη ή γέννησή τους έχει γίνει εντός ή εκτός γάμου είτε πρόκειται για υιοθετημένα τέκνα, αντιστοιχεί στο ένα τρίτο της αξίας της κληρονομιαίας περιουσίας σε περίπτωση που υπάρχουν έως και τέσσερα τέκνα, και στο ήμισυ σε περίπτωση που τα τέκνα είναι πέντε ή περισσότερα.

4 Ελλείψει διάταξης τελευταίας βουλήσεως, ποιος κληρονομεί και τι;

Όταν δεν υπάρχει διαθήκη ή έγκυρη διαθήκη, όταν οι κληρονόμοι δεν επιθυμούν ή δεν μπορούν να κληρονομήσουν ή όταν δεν υπάρχει δικαίωμα προσαύξησης κληρονομικής μερίδας μεταξύ των κληρονόμων, η κληρονομική διαδοχή γίνεται εξ αδιαθέτου σύμφωνα με τον νόμο.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, η κληρονομία επάγεται εκ του νόμου στους κατιόντες, τους ανιόντες, τους συγγενείς πλάγιας γραμμής, τον/τη σύζυγο του θανόντος και το Δημόσιο της Μάλτας. Σε αυτήν την περίπτωση, η κληρονομική διαδοχή λειτουργεί βάσει του πλησιέστερου βαθμού συγγένειας που προσδιορίζεται από τον αριθμό των γενεών. Όταν οι δικαιούχοι κληρονόμοι έχουν προαποβιώσει του θανόντος, η κληρονομία επάγεται στο Δημόσιο της Μάλτας.

Στην εξ αδιαθέτου διαδοχή, η κληρονομία δεν επάγεται σε πρόσωπο που έχει παρεμποδίσει τον θανόντα να συντάξει διαθήκη με τη χρήση δόλου ή βίας, οπότε θεωρείται ανίκανο ή ανάξιο να κληρονομήσει.

5 Ποια είναι η αρμόδια αρχή;

5.1 σε υποθέσεις διαδοχής απία θανάτου;

Τα δικαστήρια της Μάλτας έχουν γενική δικαιοδοσία για την εκδίκαση διαφορών σε σχέση με την κληρονομική διαδοχή. Το δικαστήριο διανομής κληρονομιών έχει ειδική δικαιοδοσία σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, όταν οι κληρονόμοι δεν συμφωνούν σχετικά με τον τρόπο διανομής της κληρονομιάς.

Γενικά, όταν δεν υπάρχουν διαφωνίες ή διαφορές σε σχέση με την κληρονομική διαδοχή, οι υποθέσεις αυτές διεκπεραιώνονται από τους δικηγόρους και τους συμβολαιογράφους.

Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί επίσης να προσφύγει στο Δικαστήριο Εκουσίας Δικαιοδοσίας, προκειμένου να ζητήσει την έκδοση απόφασης που θα διατάσσει την έναρξη της κληρονομικής διαδοχής υπέρ του ίδιου.

5.2 για την κατάθεση δήλωσης αποδοχής ή αποποίησης κληρονομιάς;

Ο γραμματέας του Δικαστηρίου και οι συμβολαιογράφοι.

5.3 για την κατάθεση δήλωσης αποδοχής ή αποποίησης κληροδοσίας;

Ο γραμματέας του Δικαστηρίου και οι συμβολαιογράφοι.

5.4 για την κατάθεση δήλωσης αποδοχής ή αποποίησης νόμιμης μοίρας;

Ο γραμματέας του Δικαστηρίου και οι συμβολαιογράφοι.

6 Σύνομη περιγραφή της διαδικασίας για την επίλυση κληρονομικής διαδοχής βάσει του εθνικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της εκκαθάρισης της περιουσίας και της διανομής των περιουσιακών στοιχείων (συμπεριλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με το εάν η διαδικασία κληρονομικής διαδοχής κινείται αυτεπαγγέλτως από δικαστήριο ή άλλη αρμόδια αρχή)

Η διαδικασία της κληρονομικής διαδοχής κινείται όταν ένας ενδιαφερόμενος απευθύνεται σε συμβολαιογράφο ή δικηγόρο ο οποίος στη συνέχεια ερευνά το Δημόσιο Μητρώο, εάν πρόκειται για δημόσια διαθήκη, και το μητρώο του δικαστηρίου, εάν πρόκειται για μυστική διαθήκη. Κατόπιν ξεκινά η διαδικασία επαγωγής της κληρονομιάς: σε αυτό το στάδιο, ο συμβολαιογράφος ή ο δικηγόρος αναγνωρίζει τους κληρονόμους και τους κληροδόχους, εάν υφίστανται, και τους ενημερώνει για τα αποτελέσματα της έρευνας. Στη συνέχεια, η περιουσία διανέμεται σύμφωνα με τη διαθήκη του θανόντος. Εάν ο θανών δεν άφησε διαθήκη, η περιουσία διανέμεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου.

Τόσο η κινητή όσο και η ακίνητη περιουσία μπορούν να πωληθούν με τη σύμφωνη γνώμη όλων των κληρονόμων και τα έσοδα να διανεμηθούν μεταξύ τους κατά τις αναλογίες που αναφέρονται στη διαθήκη.

Σε περίπτωση που ανακύπτει κάποια διαφορά, παραδείγματος χάριν σχετικά με τη γνησιότητα της διαθήκης ή τη διανομή της κληρονομιάς, ο κληρονόμος που εγείρει το ζήτημα μπορεί να αποταθεί στο Πρώτο Τμήμα του Αστικού Δικαστηρίου ή στο δικαστήριο διανομής κληρονομιών.

7 Πως και πότε καθίσταται ένα πρόσωπο κληρονόμος ή κληροδόχος;

Έναρξη της κληρονομικής διαδοχής πραγματοποιείται κατά τον χρόνο του θανάτου ή κατά την ημερομηνία που αποκτά ισχύ δεδικασμένου η δικαστική απόφαση με την οποία το πρόσωπο που κληρονομείται τεκμαίρεται νεκρό λόγω αφάνειας.

Ουδείς υποχρεούται να αποδεχτεί κληρονομία που επάγεται στο πρόσωπό του. Η αποδοχή κληρονομίας είναι είτε ρητή είτε σιωπηρή. Είναι σιωπηρή εάν ο κληρονόμος προβαίνει σε οποιαδήποτε πράξη από την οποία συνάγεται η πρόθεσή του να αποδεχτεί την κληρονομία, ενώ είναι ρητή, εάν αποδέχεται την ιδιότητα του κληρονόμου είτε με δημόσιο είτε με ιδιωτικό έγγραφο. Αντιθέτως, η αποποίηση κληρονομίας δεν μπορεί να είναι σιωπηρή.

Σε περιπτώσεις κληροδοσίας, ο κληροδόχος έχει το δικαίωμα, από την ημερομηνία θανάτου του διαθέτη, να ζητήσει από τον κληρονόμο να περιέλθει στην κατοχή του το περιουσιακό στοιχείο που του κληροδοτήθηκε.

8 Φέρουν οι κληρονόμοι την ευθύνη για τα χρέη του αποθανόντος, και εάν ναι, υπό ποιους όρους;

Ναι, οι κληρονόμοι ευθύνονται για τα χρέη του θανόντος κατά την αναλογία και κατά τον τρόπο που ορίζεται από τον διαθέτη. Σε περίπτωση που ο διαθέτης αποβιώνει χωρίς διαθήκη ή δεν έχει μεριμνήσει για την κατανομή των χρεών, οι κληρονόμοι εξοφλούν τα χρέη αναλογικά με την αντίστοιχη μερίδα τους επί της κληρονομίας. Κάθε κληρονόμος ενέχεται προσωπικά για τα χρέη της κληρονομίας.

Σε περίπτωση που ένας εκ των κληρονόμων έχει στην κατοχή του περιουσία που είναι υποθηκευμένη προς εξασφάλιση του χρέους, ευθύνεται αναφορικά με την εν λόγω περιουσία για ολόκληρο το χρέος. Σε περίπτωση που ένας κληρονόμος έχει εξοφλήσει το κοινό χρέος κατά μέρος μεγαλύτερο από την κληρονομική μερίδα του λόγω αυτής της υποθήκευσης, έχει δικαίωμα να στραφεί ζητώντας αποζημίωση κατά των λοιπών κληρονόμων μέχρι το ύψος της κληρονομικής μερίδας τους.

9 Ποια είναι τα έγγραφα και/ή οι πληροφορίες που συνήθως απαιτούνται για την καταχώριση ακίνητης περιουσίας;

Σύμφωνα με το κληρονομικό δίκαιο, η μεταγραφή της κληρονομηθείσας ακίνητης περιουσίας δεν είναι υποχρεωτική για τους κληρονόμους. Ωστόσο, σύμφωνα με τον νόμο περί υποχρέωσης τήρησης του γραπτού τύπου και μεταγραφής, τα πρόσωπα που κληρονομούν ακίνητη περιουσία πρέπει να μεταγράψουν τη δήλωση λόγω θανάτου στο Δημόσιο Μητρώο. Η δήλωση αυτή περιέχει κατά βάση την ημερομηνία, τα στοιχεία του θανόντος και του κληρονόμου/κληροδόχου, την ημερομηνία και τον τόπο θανάτου, περιγραφή της κληρονομηθείσας περιουσίας, τον τίτλο μεταβίβασης, την αξία της ακίνητης περιουσίας, τον τόπο όπου έγινε η δήλωση και τις υπογραφές δηλούντος και συμβολαιογράφου.

9.1 Είναι ο διορισμός διαχειριστή κληρονομίας υποχρεωτικός ή καθίσταται υποχρεωτικός μετά από αίτηση; Εάν είναι υποχρεωτικός ή καθίσταται υποχρεωτικός μετά από αίτηση, ποιες είναι οι απαιτούμενες ενέργειες;

Ο διορισμός διαχειριστή δεν είναι υποχρεωτικός.

9.2 Ποιος έχει το δικαίωμα να αναλάβει την εκτέλεση της διάταξης τελευταίας βουλήσεως του θανόντος και/ή να διαχειριστεί την περιουσία;

Ο κληρονόμος ή ο εκτελεστής που ορίζεται με τη διαθήκη.

9.3 Ποιες εξουσίες έχει ο διαχειριστής;

Ο διαχειριστής ή ο εκτελεστής που ορίζεται με τη διαθήκη προβαίνει σε απογραφή της κληρονομίας. Ασκει και προάγει τα δικαιώματα της κληρονομίας αντικρούοντας αξιώσεις που εγείρονται δικαστικώς κατά της κληρονομίας, διαχειρίζεται — έχοντας την υποχρέωση να καταθέτει — τα χρηματικά ποσά που περιλαμβάνονται στην εν λόγω κληρονομία ή εισπράττονται από την πώληση κινητής ή ακίνητης περιουσίας και αποδίδει κατάσταση λογαριασμών στον ενδιαφερόμενο.

10 Ποια είναι τα τυπικά έγγραφα που εκδίδονται βάσει του εθνικού δικαίου στη διάρκεια ή στο τέλος της διαδικασίας κληρονομικής διαδοχής, για να αποδειχθεί η ιδιότητα και τα δικαιώματα των δικαιούχων; Έχουν τα εν λόγω έγγραφα ειδική αποδεικτική ισχύ;

Γενικά, δεν εκδίδεται κανένα έγγραφο ως αποδεικτικό στοιχείο της ιδιότητας και των δικαιωμάτων του δικαιούχου, διότι η κληρονομική διαδοχή ξεκινά αυτοδικαίως με τον θάνατο του κληρονομούμενου. Ωστόσο, κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να απευθυνθεί στο Δικαστήριο Εκούσιας Δικαιοδοσίας, προκειμένου να ζητήσει την έναρξη της κληρονομικής διαδοχής υπέρ του ιδίου

Τελευταία επικαιροποίηση: 06/03/2017

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.